

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de oprichting van een monitoringsnetwerk voor het meten van de blootstelling aan en het uitvoeren van simulaties van magnetische velden van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Met dit besluit wil de Vlaamse Regering een monitoringsnetwerk oprichten voor het meten van de blootstelling van magnetische velden van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations met daaraan gekoppeld een systeem van retributie.
Daarnaast wil de Vlaamse regering door middel van een rekenmodel simulaties uitvoeren van magnetische velden bij nieuwe hoogspanningsverbindingen en bij wijzigingen aan hoogspanningsverbindingen, met daaraan gekoppeld een systeem van retributie.

1 SITUERING

1.1 BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

Beleidsdoelstelling:

- (ISE THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM OMGEVING)
- SD 1. Naar een samenhangend omgevingsinstrumentarium
- OD 11. Herzien en vereenvoudigen van de omgevingsreglementering

1.2 VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgeving technisch en taalkundig advies nr. 2023/293 van 23 juni 2023.

Het advies van de Inspectie van Financiën, nr. LS/2023002697, werd op 29 juni 2023 verkregen. Voor een bespreking ervan zie infra punt 3A.

De Vlaamse Regering heeft op 7 juli 2023 het ontwerpbesluit een eerste keer goedgekeurd (VR 2023 0707 DOC.0928)

////////////////////////////////////

Op 7 juli 2023 werd het advies van de Milieu-en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) gevraagd. Op 23 augustus 2023 liet zij weten geen advies uit te brengen gezien de grote hoeveelheid recent ontvangen adviesvragen.

Op 7 juli 2023 werd het advies van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening -Onroerend Erfgoed (SARO) gevraagd.

Op 30 augustus 2023 liet de SARO weten dat geen strategische bemerkingen wenst te formuleren bij voorliggend besluit, gezien het voorontwerp geen bepalingen inzake ruimtelijke ordening of onroerend erfgoed bevat die een strategisch advies noodzakelijk maken.

Op 7 juli 2023 werd het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gevraagd. Op 24 juli 2023 liet de SERV weten niet in te gaan op deze adviesvraag.

Op 7 juli 2023 werd het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Vlaamse Raad WVG) gevraagd.

Op 26 juli 2023 liet zij weten geen advies uit te brengen gezien zij over onvoldoende (technische) kennis beschikt om zich over deze materie uit te spreken.

2 INHOUD

Volgend op de eerste principiële goedkeuring voor de Vlaamse regering op 7 juli 2023, werd de nota op een aantal punten verduidelijkt:

- De gebruikte definities werden verder afgestemd op die van het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerders van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen zodat duidelijk is dat de retributieregeling voor dezelfde wijzigingen of nieuwe hoogspanningsverbindingen of stations van toepassing is.
- De termijnen voor het bezorgen van metingen en simulaties werd aangepast om aan te sluiten op de gewoonlijke looptijd van dit soort werken aan hoogspanningsverbindingen en stations.
- De motivering voor de bedragen van de retributie is verder uitgewerkt door toevoeging van de tijdsbepaling voor zowel simulaties en metingen.
- Er werd verduidelijkt dat de meet- en simulatiegegevens in het kader van de retributiebepalingen worden toegevoegd aan de betreffende documenten zoals een MER-dossier of een aanvraag voor een omgevingsvergunning en niet eerst gepubliceerd worden op de site van het Departement.

2.1 Algemeen kader

Het Departement Omgeving kan de blootstelling aan magnetische velden in de omgeving van hoogspanningsverbindingen berekenen. Dat gebeurt nu op vraag van omwonenden, lokale besturen of in het kader van wijkontwikkeling in de omgeving van hoogspanningsverbindingen.

In de aanbevelingen aan de Vlaamse Regering van het eindrapport van de intendant¹, die werd aangesteld in het kader van de opmaak van het Gewestelijk RUP Ventilus, wordt aangegeven dat het opzetten van een permanent meetsysteem van de magnetische fluxdichtheid in de omgeving van de hoogspanningsverbindingen samen met een publiek consulteerbare real-time monitoringstool aanbevolen is.

¹ <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/eindrapport-intendant-ventilus>

////////////////////////////////////

Om de mens en het milieu tegen risico's en hinder te beschermen, keurde de Vlaamse Regering een bindend afsprakenkader met bijhorende convenant met de netbeheerders goed om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken. Het gaat enerzijds om maatregelen die moeten worden toegepast bij aanleg van nieuwe hoogspanningsverbindingen of bij aanpassing van bestaande hoogspanningsverbindingen. Anderzijds bevat het maatregelen over het creëren van afstand tussen hoogspanningsverbindingen en bestemmingen waarin kinderen onder de 15 jaar langdurig verblijven. In dit bindend afsprakenkader is eveneens sprake van hoogspanningsstations, wat ertoe geleid heeft deze ook te laten vatten door voorliggend besluit inzake monitoringsnetwerk en simulaties.

2.3 Dienstverlening aan netbeheerders

Via het monitoringnetwerk met sensorboxen kunnen de netbeheerders meetgegevens van de blootstelling in de omgeving van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations opvragen. Deze meetgegevens voldoen aan wetenschappelijke kwaliteitseisen. Het concept van het monitoringsnetwerk is het resultaat uit een innovatief traject binnen Departement Omgeving. De sensorboxen werden met state-of-the-art sensortechnologie uitgerust waaraan innovatief onderzoek door het Departement in samenwerking met Imec aan vooraf is gegaan.

Daarnaast worden, met een gevalideerd rekenmodel ontwikkeld in samenwerking met Imec en Ulg, simulaties uitgevoerd van de blootstelling in de omgeving van hoogspanningsverbindingen. Bij nieuwe of wijzigingen aan hoogspanningsverbindingen kan ook de toekomstige toestand gesimuleerd worden.

De meetgegevens worden opgevraagd door de netbeheerders en worden door het Departement Omgeving ter beschikking gesteld. Het gaat hier om meetgegevens van de blootstelling (in uT) die bij elk van de meetlocaties gecapteerd wordt. De sensoren sturen die gegevens door naar de servers van het Departement, vervolgens worden de kalibratiefactoren toegepast en wordt de data opgeslagen in het dataplatform. Via een aantal bewerkingen wordt de data vervolgens gevisualiseerd in grafieken en tabellen die kunnen gepubliceerd worden voor de netbeheerders. De netbeheerder gebruikt deze meetgegevens bij het onderzoeken of opmaken van projecten waarbij er invloed is op de blootstelling in de omgeving (bijvoorbeeld bij opmaak van een project-MER). Metingen vooraf zijn meestal niet van toepassing bij de oprichting van nieuwe hoogspanningsverbindingen of hoogspanningsstations.

Daarnaast vraagt de netbeheerder de resultaten van de uitvoering van simulaties van de blootstelling in de omgeving van hoogspanningsverbindingen op. Deze gegevens worden berekend door middel van het rekenmodel dat de blootstelling aan magnetische velden in de omgeving voor en na de oprichting van nieuwe hoogspanningsverbindingen of bij wijzigingen aan hoogspanningsverbindingen berekent zowel voor de huidige als de toekomstige toestand. De simulaties kunnen ook gebruikt worden om meerdere mogelijke trajecten met elkaar te vergelijken om zo het traject met minst mogelijke blootstelling te kunnen selecteren (bijvoorbeeld bij opmaak van een plan-MER).

Uitgangspunt is dat deze gegevens worden opgevraagd bij het Departement als er wijzigingen van de blootstelling in de omgeving ontstaan omwille van de oprichting van nieuwe hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations of bij wijzigingen aan hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations. Het Departement kan hiervoor extra sensoren plaatsen in de omgeving van de betrokken hoogspanningsverbindingen. Op basis van het aantal lopende projecten van de netbeheerders (een twintigtal), de kenmerken van het hoogspanningsnet en de ervaring van het Departement met meetprojecten met sensoren, wordt het aantal nodige sensoren op 65 geschat. Dit aantal maakt het mogelijk om per lopend project het aantal sensoren te plaatsen dat nodig is om de blootstelling in de omgeving van gebouwen in kaart te brengen. In elke woning onder een hoogspanningsverbinding een sensor plaatsen is niet nodig om de blootstelling in kaart te brengen. Simulaties kunnen meer in detail gaan en zijn ook opgenomen in dit ontwerp van besluit.

Onderstaande tabel geeft, op basis van de inschatting van de tijdsbesteding bij lopende meetprojecten en reeds uitgevoerde berekeningen in het kader van oa. MER-dossiers, de minimale en maximale kostprijs weer. De inschatting van de tijdsbesteding wordt vervolgens verrekend met de dagprijs van 700 euro inclusief BTW gebaseerd op een technisch profiel deskundig in het uitvoeren van de metingen en simulaties tot een minimaal en maximaal bedrag voor het behandelen van de aanvragen voor metingen en simulaties op verzoek van de netbeheerders.

Meetgegevens	Aantal dagen
Plaatsing sensoren	1 - 2
Opvolgen metingen	1 - 2
Ophalen sensoren	1 - 2
Opmaak rapport	2 - 3
TOTAAL	5 - 9

De minimum kostprijs voor de uitvoering van de metingen is 3500 euro, de maximale prijs is 6300 euro (telkens BTW inclusief).

Simulaties	Aantal dagen
Verwerking technische gegevens	1 - 4
Uitvoeren berekeningen	1 - 4
Opmaak rapport	2 - 5
TOTAAL	4 - 13

De minimum kostprijs voor de uitvoering van de simulaties is 2800 euro, de maximale prijs is 9100 euro (telkens BTW inclusief).

2.6 TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk I: Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel bespreekt de definities in het ontwerp van besluit.

Artikel 2

Dit artikel beschrijft dat het monitoringsnetwerk wordt opgericht voor het meten van de magnetische velden door middel van sensorboxen. Dit monitoringsnetwerk maakt het mogelijk de blootstelling aan de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations te bepalen zowel ogenblikkelijk op een bepaald tijdstip als jaargemiddeld.

Artikel 3

Dit artikel bepaalt dat er voor de monitoring gebruik wordt gemaakt van sensorboxen, ontwikkeld door het Departement met als doel om de blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations permanent en continu te kunnen meten.

Het tweede lid bepaalt dat de sensorboxen jaarlijks gekalibreerd worden volgens de methodiek beschreven in de technische handleiding van het Departement.

Artikel 4-5

////////////////////////////////////

De meetgegevens van de blootstelling kunnen opgevraagd worden door de netbeheerder en worden door de afdeling, bevoegd voor de milieuhinder van elektromagnetische straling van het Departement Omgeving, ter beschikking gesteld. Het gaat hier om meetgegevens van de blootstelling (in microtesla) die bij elk van de meetlocaties geïntegreerd wordt op regelmatige tijdstippen.

Het departement is niet steeds op de hoogte van activiteiten de netbeheerders, noch is het Vlaamse gewest steeds de bevoegde overheid. Art. 4 geeft aan wanneer verplichte resultaten zijn. Daarnaast kunnen meetresultaten aan elk ander dossier toegevoegd worden. De wenselijkheid hiervan wordt ingeschat door Elia. Vandaar de opvraging "op verzoek".

Er wordt ook opgenomen dat de netbeheerder deze meetgegevens bij de oprichting van nieuwe hoogspanningsverbindingen/-stations of de wijziging van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations ter beschikking houden bijvoorbeeld in het kader van m.e.r. - dossiers, omgevingsvergunningsaanvragen of andere projecten die invloed hebben op de blootstelling van omwonenden. De betrokken instanties kunnen dan deze gegevens opvragen. De netbeheerder kan het departement deze vragen bezorgen.

De technische gegevens worden gevraagd voor het duiden van de resultaten ten opzichte van de maximaal mogelijke waarde of de jaargemiddelde waarde.

De termijn waarbinnen het Departement moet voldoen aan de aanvraag is ook opgenomen. De netbeheerder dient hiervoor technische gegevens aan het Departement te bezorgen.

Artikel 6-7

Deze simulatiegegevens werden berekend aan de hand van het rekenmodel ontwikkeld binnen Departement Omgeving dat de blootstelling aan magnetische velden door hoogspanningsverbindingen berekent. Er wordt bepaald dat het rekenmodel jaarlijks wordt onderhouden en aangepast aan technische ontwikkelingen volgens de methodiek beschreven in de technische handleiding van het rekenmodel.

Bij de oprichting van nieuwe hoogspanningsverbindingen of de wijziging van hoogspanningsverbindingen, houdt de netbeheerder de resultaten van de simulatie door middel van het rekenmodel ter beschikking. De betrokken overheid kan deze resultaten opvragen bv. in het kader van m.e.r. - dossiers, omgevingsvergunningsaanvragen en andere projecten die invloed hebben op de blootstelling van omwonenden.

Artikel 8

Artikel 8 stelt dat het uitvoeren van simulaties het mogelijk maken de blootstelling aan de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen te bepalen voor en na de oprichting van nieuwe hoogspanningsverbindingen of de wijziging van hoogspanningsverbindingen.

Artikel 9

Er wordt bepaald dat de resultaten van de uitvoering van de simulaties op aanvraag ter beschikking worden gesteld van de netbeheerders. Het gaat hier om simulatiegegevens van de jaargemiddelde blootstelling (in microtesla) vanwege de betrokken hoogspanningsverbindingen. De termijn waarbinnen het Departement moet voldoen aan de aanvraag is ook opgenomen.

Artikel 10

De afdeling, bevoegd voor de milieuhinder van elektromagnetische straling van het Departement, zal als onafhankelijke instantie, om redenen van transparantie en geloofwaardigheid naar de burgerbevolking toe, instaan voor de publicatie van de meetgegevens op de website van het Departement. Hierdoor zal de blootstelling inzichtelijk gemaakt worden en dit onafhankelijk van de netbeheerders. De netbeheerder is ook vragende partij hiervoor zodat er kan verwezen worden naar onafhankelijke bronnen als het gaat om blootstelling van magnetische velden.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt dat elke netbeheerder die meetgegevens of resultaten van simulaties opvraagt, een retributie verschuldigd is.

//

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Dit ontwerp van besluit wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit over de oprichting van een monitoringsnetwerk voor het meten van de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations en het uitvoeren van simulaties van magnetische velden van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations;
2. De Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving, te gelasten over het voormelde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, paragraaf 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Besluit van de Vlaamse Regering over de oprichting van een monitoringsnetwerk voor het meten van de blootstelling aan en het uitvoeren van simulaties van magnetische velden van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations.

////////////////////////////////////

